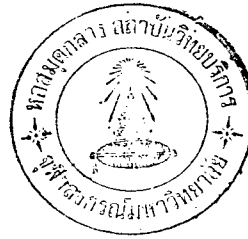

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า ความเจริญก้าวหน้าของประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับ การพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศด้วย เพราะการศึกษามีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างพื้นฐานทางสังคมเพื่อสร้างเสริมค่านิยม (Value) ทัศนคติ (Attitude) และสิ่งจูงใจ (Motivation) ตลอดจนความรู้ความสามารถต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศด้วย¹ แมชชัวร์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้อย่างน่าฟังว่า

...การศึกษาเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเจริญทางเศรษฐกิจนั้นเชื่อว่าอาศัยแต่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือคนที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีเท่านั้น หากต้องอาศัยการศึกษาซึ่งจะสอนให้พลเมืองรู้จักใช้ทางชีวิตแบบใหม่ คิดแบบใหม่ และทำงานแบบใหม่ด้วย² ...

¹ กรมวิสามัญศึกษา, "งานมัธยมศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา" เรื่องนำรัฐของกรมวิสามัญศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512), หน้า 1 .

² เอ็ม.วี.แมชชัวร์, "โฉมหน้าของการพัฒนาการศึกษาในเอเชีย" ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 151 .

อภิมรย์ ๓ นคร³ ได้ให้ความหมายที่แท้จริงของการให้การศึกษาว่า หมายถึง "การใช้หลักวิชาและคุณธรรมอันสูงในการเลือก (Moral Choice) ทางดำเนินชีวิตให้แก่ผู้เยาว์ ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะโลกทัศน์ (World View) หรือปรัชญาชีวิตของผู้บริหาร นักวิชาการ และครูที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในโลกนั่นเอง"

แนวโน้มในปัจจุบันเปรียบเทียบการศึกษาเสมือนอุตสาหกรรมอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ทางด้านการคิดแบบธุรกิจ เพราะการศึกษาเป็นวิสาหกิจอย่างหนึ่งที่เรียกว่า วิสาหกิจ การศึกษา (Educational Enterprise)⁴ ซึ่งจะต้องมีวิธีจัดการอันประกอบด้วยการวางแผน การลงทุน การใช้อาคารสถานที่ อุปกรณ์การศึกษา และครู เพื่อให้การศึกษาสัมฤทธิ์ผลสมตามความมุ่งหมาย กล่าวได้ว่า การให้การศึกษาแก่พลเมืองให้มีความรู้ความสามารถนี้เป็น การลงทุน (Investment) อย่างหนึ่งที่สำคัญ และจำเป็นที่สุด เพราะเป็นการลงทุนในตัวบุคคล (Human Investment) ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการลงทุนด้านวัตถุ (Physical Investment)⁵ แม้จะเป็นการลงทุนที่เห็นผลในระยะยาวก็ตาม แต่จากสถิติที่เชื่อถือได้ยืนยันว่าประเทศที่ประชากรมีอัตราคนรู้หนังสือ (Literacy Rate) ร้อยละ 90 ขึ้นไป มีรายได้เฉลี่ยต่อคน (Per Capita Income) สูงกว่า 500 เหรียญอเมริกัน ส่วนประเทศที่มีอัตราคนรู้หนังสือต่ำกว่าร้อยละ 30 ลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน 200 เหรียญอเมริกัน⁶

³ อภิมรย์ ๓ นคร, "ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม กับ การบริหาร การศึกษาไทยปัจจุบัน" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาฉบับที่ 13 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2511), หน้า 42 .

⁴ ธนู แสงศักดิ์, "การลงทุนและความสูญเปล่าทางการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาฉบับที่ 13 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2511), หน้า 56

⁵ เกยูร ลิมทอง, "การจังกบประมาณการศึกษา" การวางแผนการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512), หน้า 219 .

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 220 .

นับได้ว่าการลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นการลงทุนการผลิตแบบหนึ่ง หากได้เป็นแต่เพียงการลงทุนทางสังคมซึ่งที่เคยเข้าใจกันมาแต่ก่อนเท่านั้นไม่

เมื่อเป็นที่ยอมรับว่าการจัดการศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง และการศึกษาที่นั้นนอกจากจะมีจุดหมายปลายทาง (Ends) ของตัวเองแล้ว ยังเป็นเครื่องมือ (Means) ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย ดังนั้นการศึกษาจึงได้รับยกย่องในด้านความสำคัญมากขึ้น ปัจจุบันนี้ประเทศไทยอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาประเทศ โดยใช้การพัฒนาการศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการพัฒนากำลังคนอันเป็นสิ่งประเสริฐสุดที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สำเร็จสมตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังจะเห็นได้จากนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบันที่ว่า

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาแห่งชาติว่าเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ทาง ฉะนั้นรัฐบาลนี้จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะจะปรับปรุง และส่งเสริมการศึกษาสามัญ อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น⁷

ชำระ บัณฑิต ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก ถ้าพิจารณาในระดับประเทศก็กล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากการลงทุนในก้านทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งในก้านกำลังเงิน กำลังคน และอุปกรณ์ต่าง ๆ นับว่ามีปริมาณมหาศาล⁸ ขอบข่ายของงาน

⁷ สุกิจ นิมมานเหมินทร์, "นโยบายการจัดการศึกษา" รายงานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2511 (พระนคร : การศาสนา, 2512), หน้า 1.

⁸ ชำรง บัณฑิต, "ปัญหาเกี่ยวกับทฤษฎีบริหาร" เอกสารการอบรมหลักบริหารโรงเรียน รุ่นที่ 1 (สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์แห่งประเทศไทย, 2512), หน้า 1.

การศึกษาเมื่อผนวกกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคนิควิทยาก่อให้เกิดความยุ่งยากในระบบและกระบวนการบริหารการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งส่วนรวมและส่วนย่อย อันได้แก่ระดับโรงเรียนซึ่งปัจจุบันมีขนาดใหญ่ขึ้น ทั้งปริมาณนักเรียนและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของความรู้ในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาค้นหาการบริหารการศึกษามากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องอาศัยหลักการ วิธีการ การจัดการ ตลอดจนตัวบุคคล และทรัพยากรเข้าแก้ไข⁹ ทั้งนี้ต้องอาศัยนักบริหารที่มีความรู้ความสามารถมาดำเนินการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ปัญหาสำคัญอีกเรื่องหนึ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยในขณะนี้ก็คือ ความขาดแคลนนักบริหารที่มีความสามารถในการบริหารงานขนาดใหญ่ จากผลของการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญพบว่า สิ่งที่ทำให้โครงการและแผนงานของประเทศที่ค่อยพัฒนาต้องล้มเหลวนั้นไม่ได้อยู่ที่ขาดกำลังเงิน แต่อยู่ที่ขอบกพร่องทางการบริหารทั้งสิ้น¹⁰ ซึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับความสามารถของนักบริหารด้วย นักบริหารที่มีอยู่มักจะคุ้นเคยกับการบริหารงานขนาดเล็ก และมีความเชื่อว่า การบริหารงานเป็นศิลปะ (Art) มากกว่า ที่จะถือว่าการบริหารเป็นศาสตร์ (Science) แขนงหนึ่งด้วย เมื่อมีการบริหารขนาดใหญ่ในลักษณะวิชาชีพ การศึกษา เช่นนี้ การลงทุนทางการศึกษา จะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และจะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารงานที่มีความรู้ความชำนาญทางจัดการโดยเฉพาะ จึงจะสามารถเพิ่มผลผลิตและดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและประหยัดได้ ปัจจุบันนี้ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร จึงได้รับความสนใจเป็นพิเศษ มีการพัฒนาการบริหารทั้งในทางทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อหาทางใช้เทคนิคในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพที่สูง จึงมีการศึกษาวิชาบริหารกันโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้บริหารงานมีสมรรถภาพในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บางประเทศได้ตั้งสถาบัน

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

¹⁰ ช่าง บัตรี, "ปัญหาการบริหารที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ" ศูนย์ศึกษา, 2 (กันยายน, 2511), หน้า 12.

สำหรับผลิตนักบริหารขึ้นโดยเฉพาะ บางประเทศได้จัดไว้เป็นแขนงหนึ่งในการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย และบางประเทศได้ก่อตั้งเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงอุตสาหกรรม หรือกระทรวงการแรงงาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปและศาสตร์ในการบริหารนั่นเอง¹¹

สำหรับในประเทศไทยได้มีความเคลื่อนไหวในการศึกษาวิชาบริหารอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรกในโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือน เมื่อ พ.ศ. 2442¹² ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามใหม่ว่า โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เมื่อ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2445 ซึ่งได้พัฒนามาเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับ โรงเรียนมหาดเล็กหลวงนี้มีความมุ่งหมายที่จะรับบุตรหลานของข้าราชการสำนักที่สำเร็จชั้นมัธยมมาแล้ว อายุระหว่าง 15 - 20 ปี เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อรับราชการในกระทรวงต่าง ๆ การศึกษาในระยะแรกจัดหลักสูตรเป็น 3 ภาค ๆ ละปี ภาคแรกเรียนวิชาสามัญ เมื่อเรียนจบแล้วจะถูกนำขึ้นถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ภาคสองเป็นการฝึกหัดระเบียบประเพณีในราชสำนัก และเรียนความรู้พิเศษตามความต้องการของแต่ละกระทรวง ภาคสามเป็นการฝึกหัดราชการอยู่ในกระทรวงจนเป็นที่พอใจของกระทรวงแล้วจะได้รับตำแหน่งสัญญาบัตรในกระทรวงนั้น โดยถือว่าสำเร็จการศึกษาแล้ว¹³ การศึกษาดังกล่าวเน้นหนักทางการปกครอง (Govern) มากกว่า

¹¹ คีจี้ มาสุขนิรันต์, "การพัฒนาแรงงานและบุคคล" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคน (พระนคร : โรงพิมพ์ไชนวิชั่น, 2507), หน้า 149 - 150 .

¹² สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร (พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2511), หน้า 163.

¹³ เชาวน์ เรียงสุวรรณ, การจัดส่วนราชการ 2512, (พระนคร : โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, 2512), หน้า 244 .

การบริหาร (Administration) และได้พัฒนามาโดยลำดับในลักษณะวิชาที่รวมอยู่ในสาขา
 วิชารัฐศาสตร์ (Political Science) ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระยะต่อมาได้เห็นความสำคัญของการบริหารมากขึ้นและเห็นว่า
 การบริหารราชการนั้น มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการปกครอง ฉะนั้นในปี พ.ศ. 2498
 จึงได้แยกวิชาบริหารออกมาเป็นลักษณะวิชาหนึ่งต่างหาก โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะ
 รัฐประศาสนศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2498 ทั้งนี้เพื่อ "... จัดการ
 ศึกษาและค้นคว้าในทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
 ให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในส่วนรวม..."¹⁴ การจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์
 ขึ้นนี้ เป็นความมุ่งหวังของรัฐบาลที่ต้องการยกมาตรฐานทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารราชการ
 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะนี้ได้จัดหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโททางการบริหาร ได้
 เริ่มรับนักเรียนรุ่นแรกในปีการศึกษา 2499 ซึ่งมีจำนวน 60 คน¹⁵ นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้น
 ที่ได้มีการจัดระเบียบวิธีการศึกษาวิชาบริหารในลักษณะที่เป็นระบบ (Systematic Study)
 ตามแบบวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย คณะรัฐประศาสนศาสตร์นี้ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ได้
 โอนมาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์¹⁶ ซึ่งเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูง มีฐานะเป็นกรม
 สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาการบริหารและการพัฒนา ทำการวิจัย
 ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

¹⁴ สมพงศ์ เกษมสิน, เรื่องเดิม, หน้า 166.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 167.

¹⁶ เขวง เรียงสุวรรณ, เรื่องเดิม, หน้า 379.

แผนการเรียนของคณะรัฐประศาสนศาสตร์¹⁷

1. วิชาตามหลักสูตรรวมของสถาบันทุกวิชา	12	หน่วยกิต
2. วิชาหลักของคณะรัฐประศาสนศาสตร์	22	หน่วยกิต
3. วิชาเลือก	9	หน่วยกิต
4. วิทยานิพนธ์	9	หน่วยกิต
รวมอย่างน้อย	52	หน่วยกิต

นักศึกษาอาจเลือกเรียนวิชาแทนการทำวิทยานิพนธ์ได้

(รายละเอียดของหลักสูตรเสนอไว้ในภาคผนวก ก.)

ควยตระหนักซึ่ว่าการบริหารเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งนึ่เอง ในวงการต่าง ๆ จึงให้ความสนใจงานคานบริหารกันมากขึ้น มีสถาบันโดยเฉพาะสำหรับฝึกอบรมนักบริหาร ในสาขาต่าง ๆ เกิดขึ้นจนมีแนวโน้มว่า การบริหารน่าจะจัดไ้ว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) ประเภทหนึ่ง เพราะมีลักษณะชัดเจนในแง่ของบทบาทการให้บริการแก่สังคมมากขึ้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป สำหรับในวงการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารการศึกษายอมเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างมาก ในต่างประเทศจึงมีการเข้มงวดมากขึ้น เกี่ยวกับความรู้ของผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ฉะนั้นการเตรียมนักบริหารการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะต้องกระทำกันอย่างรัดกุม¹⁸ Cunningham¹⁹ กล่าวว่า "การเข้าไปสู่

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 386.

¹⁸ Roald F. Campbell, Luvern L. Cunningham and Roderich F. Mc Phee, The Organization and Control of American Schools (Columbus : Charles E. Merrill Books Inc., 1966), P. 208.

¹⁹ American Association of School Administration, Professional Administration for America's School, (Thirty - Eighth Yearbook, 1960), P. 259.

อาชีพครูนั้นได้มีระเบียบแบบแผนวางไว้อย่างแน่ชัด ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนทุกคนทราบเป็นอย่างดี แต่การที่จะก้าวจากอาชีพครูไปสู่อาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมันหนทางน้อยมาก" แสดงว่าการที่จะเป็นนักบริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีวิชาผู้ใดก็ได้ จะต้องอาศัยการฝึกอบรม โดยมีระยะเวลาที่พอเหมาะเพื่อเตรียมเป็นนักบริหารการศึกษาโดยเฉพาะ สำหรับในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มมีการศึกษาด้านบริหารการศึกษา ในลักษณะที่เป็นศาสตร์อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือกำเนิดมาจากการปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2496 และโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2497²⁰ วิทยาลัยวิชาการศึกษา²⁰ นี้ มีหน้าที่ดำเนินการฝึกหัดครูและฝึกหัดเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตในวิชาการศึกษา สาขาต่าง ๆ ได้แก่ วิชาการประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมวิถยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาให้ได้มาตรฐานระหว่างประเทศ และมีความสามารถที่จะไปดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ และตามนัยแห่งมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้ "วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถานการศึกษา และการวิจัยในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพ และวิถยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา"²¹ และตามนัยแห่งพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ วิทยาลัยการศึกษามีอำนาจให้อนุปริญญา (อ.กศ.) ปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท (กศ.ม.) และปริญญาเอก (กศ.ค.) ในวิชาการศึกษา และวิชาอื่น

²⁰ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, คู่มือนิสิตนักศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2512, (พระนคร : 2512), หน้า 17.

²¹ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, คู่มือนิสิตนักศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2513), หน้า 16 - 17.

ที่เกี่ยวข้องของแก๊งค์สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยไค²²

สำหรับการศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษานั้น เป็นการศึกษาในระดับปริญญาตรีของโครงการหลักสูตร 2 ปี ในปัจจุบันได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับสมัครบุคคล เพื่อสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตในสาขาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ชั้นประโยคครูมัธยม หรือเทียบเท่า และจะต้องได้ทำการสอนหรือปฏิบัติราชการทางการศึกษา หลังจากที่ได้สอบไล่ได้ชั้นประโยคครูมัธยม หรือเทียบเท่าดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี โดยมีหลักฐานมาแสดง
2. ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาของคนที่มาศึกษาต่อได้ ดังนี้
 - 2.1 ครูหรือข้าราชการฝ่ายการศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด
 - 2.2 ครูหรือพนักงานฝ่ายการศึกษาในสังกัดเทศบาล จะต้องได้รับอนุมัติจากนายกเทศมนตรี
 - 2.3 ครูโรงเรียนราษฎร์ ต้องได้รับอนุมัติจากครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์
 - 2.4 ครูหรือข้าราชการฝ่ายการศึกษาที่สังกัดกรมต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุมัติจากกรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกรม²³

แผนการเรียนของโครงการหลักสูตร 2 ปี สาขาการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน

มีดังนี้

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 21 .

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43 .

สำหรับบุคคลที่ทางราชการส่งมาเรียน

1. วิชาสามัญอย่างน้อย	57	หน่วยกิต
2. วิชาการศึกษาก่อนอย่างน้อย	33	หน่วยกิต
3. การฝึกงานการบริหารการศึกษา	15	หน่วยกิต
รวมอย่างน้อย	105	หน่วยกิต

สำหรับผู้สอบคัดเลือกเข้าเรียน

1. วิชาสามัญทั่วไปประมาณ	3	หน่วยกิต
2. วิชาสามัญเอกประมาณ	36	หน่วยกิต
3. วิชาสามัญเลือกประมาณ	9	หน่วยกิต
4. วิชาการศึกษา (และการฝึกงาน) ประมาณ	48	หน่วยกิต
รวมอย่างน้อย	98	หน่วยกิต ²⁴

และผู้เรียนจะต้องเลือกวิชาสามัญ เอก 1 วิชา

(รายละเอียดของหลักสูตรเสนอไว้ในภาคผนวก ก.)

ในปีการศึกษา 2497 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรผลิตบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา ได้เป็นครั้งแรกจำนวน 8 คน²⁵ และเพื่อเป็นการส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ให้สูงขึ้น สถาบันวิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วย การจัดสอนและให้ปริญญา กศ.บ. สำหรับบุคคลภายนอก เมื่อวันที่ 18

²⁴วิทยาลัยวิชาการศึกษา, หลักสูตรปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ, 2508), หน้า 9 - 18 .

²⁵แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.

ตุลาคม พ.ศ. 2498 เขาเป็นนักศึกษานอกเวลาอีกพวกหนึ่งด้วย²⁶ โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้รับวุฒิ ป.ม. มาแล้ว สำหรับบัณฑิตทางการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีฐานะเป็นนักศึกษานอกเวลานี้ มีสำเร็จเป็นรุ่นแรกในปีการศึกษา 2501 จำนวน 7 คน²⁷ และเนื่องจากความขัดข้องบางประการในการฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาบริหารการศึกษา โครงการสำหรับนักศึกษาภายนอก สำหรับสาขาวิชาบริหารการศึกษาจึงดำเนินการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาได้เพียง 7 รุ่น โดยมีบัณฑิตที่สำเร็จเป็นรุ่นสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2507

ต่อมาในปี พ.ศ. 2504²⁸ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันฝึกหัดครูอีกแห่งหนึ่งได้เปิดสอนหลักสูตร 2 ปี สาขาการนิเทศและการบริหารการศึกษา อีกสาขาหนึ่งเป็นการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำหรับผู้ที่สนใจที่จะเป็นครู นักบริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณภาพสูง โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

คณะครุศาสตร์มุ่งที่จะจัดการศึกษาอบรมผู้ที่ประสงค์จะไปประกอบอาชีพครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับวงการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างดีที่สุด กล่าวคือ มีความรู้ทางด้านวิชาการเป็นอย่างดี มีวิธีการสอนดี และมีบุคลิกภาพเหมาะสม และคณะครุศาสตร์ยังได้พยายามจัดประมวลการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์และเหมาะสมตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของนิสิตเป็นรายบุคคล นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจิตใจของตนเอง และผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข²⁹

²⁶ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, เรื่องเดิม, หน้า 20.

²⁷ แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.

²⁸ แผนกทะเบียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

²⁹ คณะครุศาสตร์, คู่มือนิสิต (พระนคร : โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, 2506), หน้า 13.

คณะครุศาสตร์ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเข้าศึกษาในโครงการหลักสูตร 2 ปี ทุกสาขาวิชา ดังนี้

1. ผู้สมัครจะต้องมีวุฒิปริญญาบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือจากมหาวิทยาลัยอื่น หรือสถานศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
2. ผู้สมัครเป็นผู้ที่สอบไล่ได้ชั้นปีที่สาม จากคณะใดคณะหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ
3. ผู้สมัครเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญา (เว้นอนุปริญญาทางวิชาครู) ซึ่งมีหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 3 ปี ต่อจากชั้นเตรียมอุดมศึกษาและหลักสูตรนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับรองเทียบให้ หรือ
4. ผู้สมัครเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาบัณฑิตและได้รับอนุปริญญาครุศาสตร์ หรือ ป.ม. หรือ พ.ม. แล้ว จะได้รับการเทียบวิชาที่เรียนแล้วบางวิชา จะใช้เวลาเรียนต่ำกว่า 2 ปี ใดคือ ประมาณ 1 ปีครึ่ง³⁰

สำหรับผู้ที่จะเข้าศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษาจะต้องมีประสบการณ์การสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี³¹

แผนการเรียนของปริญญาครุศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี สาขาวิชาการนิเทศ และการบริหารการศึกษา มีดังนี้

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21 .

³¹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2459 - 2509 (พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมนักศึกษาแห่งประเทศไทย, 2510), หน้า 330 .

1. วิชาการศึกษาทั่วไป		
(General Education)	26	หน่วยกิต
2. วิชาเฉพาะสาขาวิชาบริหารการศึกษา		
(Departmental Requirements)	34	หน่วยกิต
รวม	60	หน่วยกิต ³²

(สำหรับรายละเอียดของหลักสูตรจะเสนอไว้ในภาคผนวก ก.)

ในปีการศึกษา 2505 คณะครุศาสตร์สามารถผลิตครุศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาคือเป็นรุ่นแรก จำนวน 12 คน³³ แม้ว่าบัณฑิตดังกล่าวนี้จะสำเร็จหลักสูตรปริญญาตรีที่จริง แต่ก็ยังเป็นหลักสูตรที่ต้องใช้เวลาเรียน 2 ปี ต่อจากปริญญาตรีสาขาต่าง ๆ จึงนับได้ว่าเป็นหลักสูตรที่เทียบเท่าปริญญาโท แม้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในครั้งนั้นก็ได้พิจารณาปรับวุฒิเงินเดือนให้เท่ากับปริญญาโทในประเทศไทย³⁴

ในระยะต่อมาความต้องการกำลังคนในระดับสูงมีมากขึ้น และเพื่อสนองความต้องการกำลังคนดังกล่าว มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เริ่มมีการเคลื่อนไหวที่จะจัดดำเนินการสอนในระดับสูงกว่าชั้นปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2502³⁵ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการประชุมคณะครั้งที่ 4/2502 ก็ได้รับการสถาปนาให้มีฐานะเป็นคณะหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 327.

³³ แผนกทะเบียน, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514 .

³⁴ พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา, "คำนำ" นิตยสารกรมวิธานิพนธ์ของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2497 - 2510 เล่ม 1, (พระนคร : แพร่การช่าง, 2512)

³⁵ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดิม, หน้า 333.

พ.ศ. 2504³⁶ มีหน้าที่ดำเนินการสอน ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีในทุกสาขาวิชาที่จัดสอนใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางการบริหารการสอนให้ได้มาตรฐานเดียวกัน และประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในระดับนี้ด้วย

ในปี พ.ศ. 2505 คณะครุศาสตร์ได้เปิดหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ในความ อำนวยการของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นหลักสูตร 2 ปี หลายสาขาวิชาด้วยกัน คือ ประถมศึกษา จิตวิทยา วิจัยการศึกษา มัชฌมศึกษา โสภศาสตร์ศึกษา นิเทศและบริหารการ ศึกษา (ปัจจุบันเรียกว่าแผนกวิชาบริหารการศึกษา) สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อจัดการศึกษาอบรม สำหรับผู้ที่เตรียมตัวจะเป็นครูใหญ่ ผู้บริหาร ศึกษาในเทศก์ ศึกษาธิการ และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาใหม่มีความก้าวหน้า ในอาชีพ
2. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศ และการบริหารการศึกษาของไทยให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการศึกษาคนควาและวิจัย
3. เพื่อฝึกอบรมผู้นำทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ รัฐบาลไทย³⁷

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัคร เข้าศึกษาชั้นปริญญามหาบัณฑิตของคณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดังนี้

³⁶ บัณฑิตวิทยาลัย, คู่มือนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (พระนคร : 2512), หน้า-I.

³⁷ Graduate School, Chulalongkorn University, Announcement B.E. 2508 (1965) (Bangkok : Seriphan Limited Partnership, 1965), P. 1.

1. จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยม ในสาขาวิชาซึ่งจะเข้าศึกษาต่อ หรือปริญญาเกียรตินิยมในสาขาวิชาอื่นใด ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยจะได้อำนาจไว้ และผู้ที่ได้รับปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยมจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยในชั้นปริญญาตรีตามเกณฑ์ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะได้อำนาจไว้เป็นปี ๆ ไป และคณะกรรมการวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยจะได้อำนาจพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายบุคคล โดยอาจจะจัดให้มีการทดสอบความรู้ อาจให้เข้าเรียนเป็นนิสิตทดลองศึกษาหรืออาจไม่รับก็ได้

2. บัณฑิตจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ จะต้องได้รับปริญญาบัณฑิต เกียรตินิยม หรือเทียบเท่าปริญญาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาซึ่งจะเข้าศึกษาต่อ หรือในสาขาวิชาอื่นใด ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยจะได้อำนาจไว้ และคณะกรรมการวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยจะได้อำนาจพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายบุคคล โดยอาจจะจัดให้มีการทดสอบความรู้ อาจให้เรียนเป็นนิสิตทดลองศึกษา หรืออาจไม่รับก็ได้³⁸

สำหรับผู้ที่สมัครเข้าศึกษาในสาขาวิชาการนิเทศ และบริหารการศึกษานี้จะต้องมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี³⁹

ระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนี้กำหนดไว้ 2 ปีการศึกษา และไม่เกิน 5 ปีการศึกษา⁴⁰

แผนการเรียนของหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษาในปัจจุบัน มีดังนี้

006222

³⁸ Ibid., p. 1.

³⁹ Ibid., p. 55.

⁴⁰ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดิม, หน้า 6.

1	วิชาเฉพาะสาขาบริหารการศึกษา (Area of Concentration)	36 - 44	หน่วยกิต
2	วิชาสัมพันธ์ (Related Area Courses)	16 - 24	หน่วยกิต
	รวมอย่างน้อย	60	หน่วยกิต ⁴¹

(สำหรับรายละเอียดของหลักสูตรจะเสนอไว้ในภาคผนวก ก.)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2498 มาจนถึงปัจจุบันนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะได้มีบัณฑิตและมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา อันเป็นผลผลิตจากสามสถาบัน คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากแล้วก็ตาม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 เรายังมีผู้บริหารการศึกษา ตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ศึกษาธิการ อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าวิชา ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวนไม่น้อยทีเดียวที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาอยู่ โดยไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการบริหารมาก่อนเลย มีสถิติที่เชื่อถือได้ยืนยันว่า ศึกษาธิการอำเภอร้อยละ 81.69 มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 17.85 มีวุฒิปริญญาตรี และร้อยละ 0.96 เท่านั้นที่มีวุฒิปริญญาโท⁴² ทั้ง ๆ ที่โดยหลักสากลแล้ววิชาการศึกษาเป็นวิชาระดับปริญญาโท และมักจะเปิดสอนในระดับปริญญาตรี สำหรับประเทศไทยนั้นแม้แต่ในระดับปริญญาตรี ผู้บริหารการศึกษาของเรายังไม่ได้รับการศึกษาอบรมกันอีกเป็นจำนวนมาก การที่

⁴¹Faculty of Education, Chulalongkorn University, Graduate Programs in Education. (1st revision, Faculty of Education ; 1968), pp. 12 - 13.

⁴²กัลยา รัตนบรรพต, "บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท คุรุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พระนคร ; 2513), หน้า 105 .

ตารางที่ 1

จำนวนบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษานำเนกตามสถาบันการศึกษา และปีการศึกษาที่สำเร็จ

ปีการศึกษา ที่สำเร็จ	1 ประสานมิตร			2 คณะครุศาสตร์			3 บัณฑิตวิทยาลัย			รวม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
2497	8	-	8	-	-	-	-	-	-	8	-	8
2498	15	-	15	-	-	-	-	-	-	15	-	15
2499	19	-	19	-	-	-	-	-	-	19	-	19
2500	15	10	25	-	-	-	-	-	-	15	10	25
2501	29	17	46	-	-	-	-	-	-	29	17	46
2502	39	20	59	-	-	-	-	-	-	39	20	59
2503	31	5	36	-	-	-	-	-	-	31	5	36
2504	24	3	27	-	-	-	-	-	-	24	3	27
2505	12	6	18	5	7	12	-	-	-	17	13	30
2506	13	4	17	5	12	17	-	-	-	18	16	34
2507	15	3	18	4	15	19	-	2	2	19	20	39
2508	12	3	15	10	9	19	5	2	7	27	14	41
2509	15	1	16	7	6	13	3	2	5	25	9	34
2510	12	3	15	5	7	12	2	5	7	19	15	34
2511	21	2	23	6	3	9	4	3	7	31	8	39
2512	25	5	30	1	2	3	6	7	13	32	14	46
รวม	305	82	387	43	61	104	20	21	41	368	164	532

แหล่งที่มา : 1 แผนกทะเบียนวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.

2 แผนกทะเบียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3 แผนกสถิติและชีวะประวัติ สำนักงานเลขาธิการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุคคลเหล่านี้ต้องทำหน้าที่บริหารการศึกษาทั้ง ๆ ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารมาก่อน ย่อมเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษา ทั้งในส่วนงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบและในส่วนรวม ควบสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการที่มีอยู่ในการบริหารการศึกษาไทย จึงควรจะได้มีการพัฒนา นักบริหาร เพื่อการปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้มีมาตรฐานสมกับเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) แมว่าสถาบันการศึกษาจะได้เริ่มงานผลิตผู้บริหารศึกษามา หลายรุ่นแล้วก็ตาม แต่งานของสถาบันทั้งสองหาได้สิ้นสุดลงเพียงแค่นี้ไม่ เพราะความสำเร็จของ งานผลิตน่าจะขึ้นอยู่กับกลวิธี อีกอย่างหนึ่ง คือ การติดตามผลงาน (Follow - up) ทุกระยะ เพื่อจะได้ทราบถึงความก้าวหน้า ความล้มเหลวของการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้น ซึ่งจะ เป็นโอกาสให้หาทางแก้ไขปรับปรุงได้ทันการ และการติดตามผลงานยังเป็นการ เร่งรัดให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นด้วย

โครงการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะสำรวจว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันดังกล่าว ใดออกไป ประกอบอาชีพด้านใดบ้าง ตรงกับความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษาและความต้องการของผู้สำเร็จ การศึกษาหรือไม่ เพื่อจะได้ทราบถึงข้อบกพร่องของสถาบันอันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถาบัน ในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภาวะที่ประเทศไทยอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาประเทศนี้ การลงทุนทางการศึกษาจะ ต้องกระทำโดยรอบคอบ ประหยัด แต่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในทุกระดับการศึกษา การผลิตกำลัง คนในระดับใดก็ตามจะต้องให้สนองตามความต้องการส่วนบุคคล โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา

การสำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา นับได้ว่าเป็นสิ่งที่จะช่วย ทำให้งานการฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษาของสามสถาบันสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการที่จะมุ่งผลดีอย่าง เดียว โดยไม่ตรวจสอบผลผลิตว่ามีคุณภาพเป็นที่ต้องการของระบบการศึกษาหรือไม่ ย่อมเกิดการ สูญเสียทั้งด้านผู้ผลิตและผู้นำไปใช้ อันจะเกิดผลเสียหายต่อการศึกษาของชาติ ควบการเล็งเห็น ความสำคัญของการติดตามผล (Follow - up) และความสำคัญของการผลิตผู้บริหารการศึกษา ของสถาบันทั้งสามนี้เอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการสำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาบริหาร การศึกษา ตั้งแต่แรกจนถึงรุ่นปีการศึกษา 2512

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจว่าบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาไปทำงานด้านใดบ้าง
2. เพื่อสำรวจว่าบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาทั้งสามที่ผลิตนักบริหารการศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร คณะครุศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. สาระสำคัญของการวิจัยมีดังนี้ คือ
 - 2.1 สถานภาพบางอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 2.2 ตำแหน่งหน้าที่ลักษณะ ของงานที่บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้ปฏิบัติมาแล้ว และกำลังปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน
 - 2.3 การนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 ข้อเสนอแนะบางประการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของสถาบันการศึกษาทั้งสาม
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ
 - 3.1 บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (กศ.บ.) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ตั้งแต่รุ่นปีการศึกษา 2497 - 2512 รวม 16 รุ่น
 - 3.2 บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ค.บ.) จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย ตั้งแต่รุ่นปีการศึกษา 2505 - 2512 รวม 8 รุ่น

3.3 มหบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา(ค.ม.)จากคณะครุศาสตร์ โดยความ
 อำนวยการของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่รุ่นปีการศึกษา
 2507 - 2512 รวม 6 รุ่น

ทั้งนี้ไม่รวมถึงผู้ที่สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาบริหารการศึกษาและไม่รวม
 ถึงบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาที่กำลังศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ในขณะที่ทำการ
 วิจัยซึ่งมีจำนวน กศ.บ. 8 คน , ค.บ. 4 คน , ค.ม. 1 คน

ความสำคัญของปัญหา

การวิจัยเรื่องนี้อาจจะให้ประโยชน์ ดังนี้คือ

1. ทำให้ทราบถึงประเภทของงาน ที่บัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ รวม
 ทั้งปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงการ
 บริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะ ทำให้การบริหารการศึกษาของประเทศไทย
 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน
 การศึกษาทั้งสามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะ ทำให้การเตรียมและการพัฒนานักบริหาร
 การศึกษาของสถาบันทั้งสามมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการบริหาร
 การศึกษาอันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศสืบไป

คำจำกัดความ

คำบางคำที่ใช้ในการวิจัยนี้อาจมีความหมายแตกต่างจากที่ใช้นอกนอญทั่วไป เพื่อความเข้าใจ
 ตรงกัน จึงขอให้ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

การสำรวจการทำงาน หมายถึงการสำรวจว่าบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาได้ไปทำ
 งานด้านใดบ้าง ได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาใน
 สาขาวิชาบริหารการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด มี

ปัญหาอะไรบ้างในการปฏิบัติงาน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษายังไงบ้าง

บัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา หมายถึงบุคคล 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้ที่ได้รับปริญญาตรี กศ.บ. สาขาวิชาบริหารการศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ตั้งแต่รุ่นที่สำเร็จในปีการศึกษา 2497 - 2512
2. ผู้ที่ได้รับปริญญาตรี ค.บ. สาขาวิชาบริหารการศึกษาจาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่รุ่นที่สำเร็จในปีการศึกษา 2505 - 2512
3. ผู้ที่ได้รับปริญญาโท ค.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษาจาก คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่รุ่นที่สำเร็จในปีการศึกษา 2507 - 2512

สถาบันการศึกษา

หมายถึง วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร คณะครุศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทำหน้าที่บริหาร

หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ต่อไปนี้

ศึกษาธิการจังหวัด	ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด	
ศึกษาธิการอำเภอ	ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	
ผู้อำนวยการกอง	ผู้อำนวยการวิทยาลัย	
ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง	หัวหน้ากอง	
หัวหน้าแผนก	ครูใหญ่	ผู้ช่วยครูใหญ่
หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ		

งานบริหาร

หมายถึง งานที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำเอาทรัพยากรการบริหารได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครู

หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งใน
สังกัดและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ลำดับขั้นของการเสนอข้อมูล

ความเป็นมาของปัญหา ความมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ความสำคัญ
ของปัญหา และคำจำกัดความไ้กรายงานไว้ใน บทที่ 1 บทที่ 2 เป็นการกล่าวถึงข้อเขียนและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ซึ่งจะรายงานเรื่องงานของนักบริหาร วิธีการติดตามผลผู้
สำเร็จการศึกษา งานวิจัยการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ
บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรในโครงการวิจัย ลักษณะแบบสอบถาม การเก็บรวบรวม
รวมข้อมูล การเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายรวมทั้งข้อเสนอแนะ สำหรับรายละเอียดของหลัก
สูตรของแต่ละสถาบัน และแบบสอบถามจะเสนอไว้ในภาคผนวก

